

Електронне "Державне управління: удосконалення та розвиток"
включено до переліку наукових фахових видань України з питань державного управління
(Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України від 28.12.2019 №1643)
www.dy.nayka.com.ua | № 4 2020 р. | 30.04.2020

DOI: [10.32702/2307-2156-2020.4.61](https://doi.org/10.32702/2307-2156-2020.4.61)

УДК 35.078:005.92.004.63:35.072.1

В. Д. Мужайло,
к. е. н., доцент, Одеська національна академія харчових технологій
ORCID ID:0000-0001-8283-0988
К.С. Колеснікова,
к. е. н., доцент, Одеський торговельно-економічний інститут
Київського національного торговельно-економічного університету
ORCID ID:0000-0001-6954-6819
П. П. Несененко,
к. е. н., доцент, Одеський національний економічний університет
ORCID ID: 0000-0001-6399-3511

ЕЛЕКТРОННЕ УРЯДУВАННЯ ЯК ВАЖЛИВИЙ ЧИННИК УДОСКОНАЛЕННЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

V. Muzhaylo
PhD in Economics,
Associate Professor Odessa National Academy of Food Technologies, Odessa, Ukraine
K. Kolesnikova
PhD in Economics, Associate Professor, Odessa Trade and Economic Institute,
Kiev National University of Trade and Economics, Odessa, Ukraine
P. Nesenenko
PhD in Economics, Associate Professor,
Odessa National Economic University, Odessa, Ukraine

ELECTRONIC GOVERNANCE AS AN IMPORTANT FACTOR IMPROVEMENT OF PUBLIC ADMINISTRATION IN THE CONDITIONS OF DECENTRALIZATION

Проблема удосконалення державного управління в процесі децентралізації влади на сучасному етапі економічного і соціального розвитку нашої країни набуває особливої актуальності. В статті, на основі системного аналізу, показані зміни, що відбуваються в системі державного управління в умовах децентралізації, розкрито основні передумови і об'єктивні причини, що зумовили їх активізацію. На основі аналітичного огляду наукових публікацій встановлено, що реформування державного управління в більшості розвинутих країнах світу здійснюється саме у формі децентралізації влади, розвитку місцевого самоврядування як важливого способу територіальної організації публічної влади, підвищення конкурентноспроможності територіальних громад.

Показано, що реформування системи державного управління, яка дісталась нам у спадок від радянських часів, підвищення його ефективності передбачає, зокрема, впровадження сучасних інформаційних технологій у державне діловодство, переводі документообігу державних установ і організацій на електронні рейки, інформатизацію управлінських процесів, електронне урядування тощо. Наголошено, що електронне урядування становиться ключовим моментом в плані залучення громадян і суб'єктів господарської

діяльності до процесу управління державними справами, налагодження тісного і ефективного діалогу між населенням, органами державної влади і органами місцевого самоврядування, використання для інформаційно-комунікаційного впливу на суспільство сучасних технологічних можливостей. Акцентується, що впровадження електронного урядування на сьогодні – це складний і довготривалий процес, який потребує значних матеріальних, фінансових, людських і інформаційних ресурсів і який охоплює цілий період трансформаційних перетворень від самої ідеї до поетапного наближення системи державного управління до європейських стандартів.

The problem of improvement of public administration in the process of decentralization of power at the present stage of economic and social development of our country is of particular relevance. The article, based on a systematic analysis, shows the changes that are taking place in the public administration system in the context of decentralization, reveals the main prerequisites and objective reasons that caused their activation. It was found that the reform of the state Governance in most developed countries in the world is in the form decentralization of power, development of local self-government as important the way of territorial organization of public power, promotion competitiveness of territorial communities and enforcement rights, freedoms and legitimate interests of all members of society, granting to citizens administrative services in a timely, efficient and complete manner. Noted that of reforming the system of government that we inherited since Soviet times, improving its effectiveness involve, in particular, introduction of modern information technologies into public records, translation of documents of state institutions and organizations on electronic rails, informatization of management processes, e-government, etc. It is emphasized that e-governance is becoming a key point in the plan to involve citizens and business entities in the process managing public affairs, establishing a close and effective dialogue between the population, public authorities and local authorities self-government, use for information and communication influence on society of modern technological capabilities.

The study revealed that for the modern system of state power the need for eGovernment is not only conditioned development of information and communication technologies, rapid transition to technologies of information society of public administration, not for the sake of "technological fashion", but also the efforts of state structures to be closer to ordinary citizens, creating conditions for openness, transparency and honesty public administration, launching a new quality of state management that is inherent in the needs of the socio-economic the development of a sovereign country based on European values.

That is eGovernment can largely be interpreted as upgraded a form of public administration, the creation of a new model of the modern state, the purpose of which is to facilitate the interaction between citizens and public authorities and bodies local self-government, optimization of public service delivery procedure, increase of efficiency of activity of state and municipal authorities for use of modern information and communication technologies.

The article emphasizes that the introduction of e-governance on today is a complex and time-consuming process that requires considerable work material, financial, human and information resources and covering a period of transformational transformations from the very idea to the phased one approximation of the public administration to European standards.

Ключові слова: публічне управління, децентралізація, децентралізоване фінансування, державне регулювання, місцеве самоврядування, місцеві бюджети, документообіг, державна служба, електронне урядування, цифрова держава.

Keywords: public administration, decentralization, decentralized financing, state regulation, local government, local budgets, document management, public service, e-government, digital government.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Сьогодні, коли Україна знаходиться на етапі реформування державних принципів управління, фундаментом якого є кращі європейські практики, особливої актуальності набуває реформа державного регулювання соціально-економічного розвитку регіонів шляхом децентралізації. Даний процес має завершитися шляхом знаходження певної компромісної точки, у якій максимізується синергетичний ефект від функціонування центрального перерозподілу ресурсів у поєднанні із достатнім рівнем управлінської та економічної автономії місцевих територіальних громад. Тому актуальним є питання реалізації національних програм адаптації публічного управління до умов інформаційного суспільства, що передбачають впровадження електронного урядування, як нової форми взаємодії влади і суспільства. У контексті євроінтеграційних прагнень України особливого значення набувають запровадження європейських норм і стандартів реалізації державної інформаційної політики, використання зарубіжного досвіду впровадження електронного урядування. Зазначені процеси об'єднують те, що вони орієнтовані на розбудову нової організації суспільно-політичної діяльності, зокрема, системи публічного управління, за допомогою широкого застосування новітніх ІКТ.

Досвід світової та вітчизняної історії говорить про те, що ефективно управляти будь-якою країною практично неможливо за допомогою тільки центральних органів влади. Активна участь населення у процесі вироблення, прийняття та виконання визначених рішень є важливою складовою ефективного державного управління. Тому необхідним елементом удосконалення системи державного управління може бути процес децентралізації влади, розвиток місцевого самоврядування.

Децентралізація влади, на думку фахівців, є способом територіальної організації влади, за якого держава передає право на прийняття рішень по визначених питаннях або у визначеній сфері структурам локального або регіонального рівня, що не входять у систему виконавчої влади і є відносно незалежними від неї.[1. с.697] Але це тривалий і складний процес, що був започаткований ще в 2015 році Законом України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» і потребує консолідованих зусиль всієї української спільноти. Він ускладнюється політичними та економічними кризовими явищами, що протікають в суспільстві, «страхом» суспільства перед змінами, ризиками, елементами недовіри до державних провладних структур. Це спричиняє опір та гальмує необхідні трансформації[2]

Слід зазначити, що в останні роки розвинуті країни світу реформування публічного управління здійснюють саме у формі децентралізації, яка передбачає розширення владних повноважень місцевих органів влади. Саме децентралізація дозволяє перенести центр ваги управлінського процесу на рівень місцевий, регіональний, що, в свою чергу, забезпечує їх ефективний соціально-економічний розвиток завдяки прийняттю складних системних, і що дуже важливо, самостійних управлінських рішень. Успішність реформи з децентралізації влади, на думку науковців, є запорукою розвитку свободи, демократії і громадянського суспільства в Україні, її соціального розвитку.

Аналіз останніх досягнень і публікацій. Формування сучасного бачення кардинальних змін процесу децентралізації в системі державного управління базується на наукових дослідженнях, які висвітлені у працях таких відомих зарубіжних дослідників як Й. Альтузіус, А.Коль, Т. Вюртенбергер, Ж. Пінсон, Р. Макенсон. Л. Сенн, Д. Бойс, І. Волтер. Д. Гібсон. Пошуком нової, більш ефективної і якісної моделі співвідношення і взаємодії державних інститутів і органів місцевого самоврядування як первинних елементів в системі самоврядності українського суспільства відводиться провідне місце і в працях вітчизняних науковців, зокрема В. Авер'янова, Г. Атаманчук, В. Вакуленко, Н. Власенко, О. Ігнатенко, А.Коваленко, О. Новикової, Л.М. Кравчук, В.Куйбіда, В. Луговий, І. Надольний, Н. Книжник, І. Калачової, В. Пілющенко, І. Шкрабак, Р. Ларіної, А. Мельника, О. Смолянського та інших.

В цьому контексті електронне урядування розглядається сьогодні як важливий чинник підвищення ефективності державного управління, концепція його реформування і яка знайшла відображення в працях зарубіжних і вітчизняних вчених. Питаннями електронного урядування опікувалися Ф. Мюллер, Б. Катці, К.Шедлер, Р.Гольд, Б.Фолтінгс, М. Бірлер, П.Норіс, В. Бакуменко, Н.Грицяк, Н. Драгомерецьк, О.Лебединська, А. Семенченко, О. Сидоренко, Г. Ситник, В. Тертичка та ін.

Виділення невирішеної раніше частини загальної проблеми. Слід зауважити, що і на сьогодні проблема оптимальної децентралізації, що передбачає знаходження збалансованості між розширенням органами місцевого самоврядування повноважень і потребою держави в перерозподілу і концентрації значних ресурсів для підтримки неблагополучних в соціально-економічному відношенні територій, міжбюджетного вирівнювання (особливо в умовах надзвичайних ситуацій) є дискусійною і широко обговорюється серед наукової спільноти і практиків та потребує подальшого осмислення та обґрунтування.

Постановка завдання. Проблема децентралізації влади в Україні не є новою. Але залишається актуальною, оскільки за існуючою системою державного управління владні повноваження занадто сконцентровані в центрі, а функціонування виконавчої влади на місцях обмежене в значній мірі фінансовими, матеріальними і людськими ресурсами і не є на сьогодні достатньо динамічним процесом. Суттєвого покращення такого становища практично неможливо досягти без вивчення кращих практик і світового досвіду реформування існуючих інститутів влади, їх нормативно-правового та документаційного забезпечення, широкого використання наукових напрацювань у галузі взаємодії державних органів влади і органів місцевого самоврядування, розмежування їх повноважень, впровадження на всіх рівнях влади електронного урядування та електронної демократії.

Виклад основного матеріалу. Рівень демократичного розвитку України в значній мірі залежить від реального та ефективного становлення інституту місцевого самоврядування. В умовах становлення нового для України інституту публічної влади, аналіз діяльності органів місцевого самоврядування з часу конституційного декларування до теперішнього часу дозволяє зробити висновок про те, що сталося по суті тільки їх організаційне та структурне оформлення: муніципальна влада здійснювала свою діяльність в основному в режимі поточного адміністрування, підтримуючи в міру наявних можливостей функціонування місцевого господарства. В той же час, суспільство очікує, що адміністративна реформа, яка проводиться відносно державного управління, повинна проводитися в інтересах громадян, населення України і повинна демонструвати здатність і готовність виконавчої влади і місцевого самоврядування служити людям як пріоритетного і першочергового завдання. Тим паче, вихід нашого суспільства із сьогоденної системної кризи потребує такої взаємодії структурних компонентів державної влади і органів місцевого самоврядування, яка б забезпечила суттєве підвищення її дієвості. А це означає, що діяльність органів виконавчої влади і місцевого самоврядування повинна забезпечувати, перш за все реалізацію прав, свобод і законних інтересів всіх членів суспільства, надання їм адміністративних послуг своєчасно, ефективно і в повному обсязі.

На сучасному етапі розбудови України закладено фундамент конституційних та інституціональних основ місцевого самоврядування. За роки незалежності значним досягненням в демократизації українського суспільства є закріплення на конституційному рівні статусу місцевого самоврядування. Стаття 7 Конституції України встановлює, що в Україні визнається і гарантується місцеве самоврядування. Тобто діяльність органів місцевого самоврядування мають достатню юридичну основу для всебічного функціонування і розвитку багатьох прав і свобод в умовах їх законодавчого закріплення. Йому також присвячений XI розділ Конституції. На основі указаних конституційних норм був прийнятий Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні». А Закон України «Про ратифікацію Європейської хартії місцевого самоврядування» ще більше наблизив українське законодавство до європейських стандартів. В. Гройсман відмічає, що «ратифікувавши документ, Україна бере на себе зобов'язання створити умови для розширення прав громадян щодо участі у прийнятті рішень органами місцевого самоврядування і забезпечити розвиток місцевої демократії. Члени територіальної громади зможуть більш дієво контролювати діяльність місцевої влади, аналізувати її ефективність, впливати на владу через участь у місцевих референдумах» [3].

Іншими словами, місцеве самоврядування, на думку переважної більшості вітчизняних фахівців, - це гарантоване державою право та реальна здатність територіальної громади самостійно або під відповідальність органів та посадових осіб місцевого самоврядування вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції і законів України.

Слід зазначити, що на сьогоднішній день весь комплекс нормативно-правового і функціонального забезпечення місцевого самоврядування знаходиться на етапі структурних перетворень і системної трансформації і в значній мірі спрямований на удосконалення та оптимізацію адміністративно-територіального устрою.

Відмітимо, що сучасна система місцевого самоврядування не була процесом довготривалого історичного розвитку. Існуюча система державного управління дісталась нам у спадок від радянських часів. І хоча пройшла цілу низку структурних перетворень, реорганізацій, вона не стала дійсно ефективною організацією місцевого самоврядування. Нині вона характеризується відсутністю ефективної регіональної політики, місцеве самоврядування в якій виконувало б функції, направлені на соціально-економічний розвиток регіону, покращення якості життя членів територіальної громади, підвищення її конкурентноспроможності, ефективного управління природними, матеріальними, фінансовими і людськими ресурсами. Становлення місцевого самоврядування в Україні характеризується також наявністю і інших проблем, зокрема неврегульованістю міжбюджетних відносин, що призвело до злиденного стану місцевих бюджетів, неврегульований розподіл ресурсів, невизначеністю компетенцій між органами центральної влади та органами регіонального та місцевого самоврядування, а також кризовий стан житлово-комунального господарства.

В той же час, можна констатувати, що за короткий період впровадження децентралізації влади наявні результати дають можливість спостерігати і перші успіхи. Так, якщо у 2014 році обсяг доходів місцевих бюджетів становив 68,6 млрд. грн., то у 2018 рік доходи зросли майже в 3,5 рази і склали 234,1 млрд грн., що нам 21,5% більше, у порівнянні з 2017 роком. Державна фінансова підтримка на розвиток територіальних громад у 2019 році складала 20,75 млрд. грн., що у 41 раз більше, порівняно з 2014 роком. [4]

Але загалом існуюча система формування місцевих бюджетів має низку серйозних недоліків і процес фінансової децентралізації потребує суттєвого удосконалення. Серйозними недоліками бюджетної децентралізації, системи формування місцевих бюджетів на сьогодні є все ще високий рівень концентрації фінансових ресурсів у державному бюджеті, неефективне використання отриманих трансфертів та субвенцій, недостатня питома вага місцевих податків і зборів в структурі бюджетних надходжень місцевих бюджетів, що знижує їх мотивацію у вирішенні соціально-економічних проблем розвитку регіонів, обмежують права самостійно, прозоро і в повному обсязі здійснювати управління власними ресурсами [5]

Таке становище державного управління і місцевого самоврядування зумовлюється, на думку науковців, перш за все, відсутністю політичної потреби та недооцінки провладними структурами необхідності реформування діючої системи державного управління як інструмента подолання довготривалої системної кризи в країні.

На переконання І.О.Седікової, загальною передумовою всіх типів реформ є науково-технічний прогрес. Оснащення органів влади новими засобами зберігання, пошуку, обробки і передачі даних, усіх засобів комунікації, розширення доступу до сучасних телекомунікаційних систем вимагають постійного вдосконалення їх структури, перерозподілу функцій між владними органами по вертикалі та по горизонталі.[6]

Зазначені вище фактори обумовлюють загальну для більшості країн світу тенденцію застосування сучасних електронних технологій, за допомогою яких стає більш ефективною взаємодія органів державної влади та місцевого самоврядування у порівнянні з традиційною.

Без сумніву, у створенні, зберіганні та передачі управлінської інформації електронні технології мають значні переваги перед паперовим документообігом. В умовах постійного її збільшення, для прийняття ефективних управлінських рішень традиційні методи роботи з документами стають зазвичай недостатніми. Тим паче, за даними вітчизняної статистики, десь біля 15% паперових документів губляться в процесі документування, а на їх пошук держслужбовцями витрачається робочого часу близько 30%.

Значимо, що електронний документообіг держава нині регламентує наступними законами: «Про електронні документи та електронний документообіг», «Про електронні довірчі послуги» та «Закон про бухгалтерський облік та фінансову звітність». Законодавче забезпечення наглядно демонструє зацікавленість української держави, як прояв плідної співпраці з Європейським Союзом, у впровадженні інформаційних технологій у державне діловодство, у переводі документообігу державних установ та організацій на електронне документування управлінських процесів.

На думку Писаренко В., завдяки новим інформаційним технологіям в системі державного управління відбуваються суттєві зміни: автоматизації піддаються процеси обґрунтування і прийняття рішень, організація їх виконання, спрощення роботи державних органів влади, відкриті та доступні бази даних, цифрові підписи[7].

Слід констатувати, що на сьогодні система державного управління в Україні ще не в повній мірі відповідає європейським стандартам ефективного публічного управління та потребам країни у проведенні ряду нагальних реформ і реорганізацій. Вона в значній мірі залежить від впровадження електронного урядування як важливого чинника підвищення ефективності державного управління в умовах децентралізації влади. На жаль Україна відстає за темпами впровадження електронного урядування і нині посідає лише 82 місце серед 193 країн світу. Тому становлення електронного урядування становиться невідкладним завданням в контексті залучення широкої громадськості до процесу управління державними справами, налагодження тісного і ефективного діалогу між громадянами і державою, використання для інформаційно-комунікаційного впливу на суспільство сучасних технологічних можливостей.

Зауважимо, що для сучасної системи державної влади необхідність впровадження електронного урядування зумовлена не лише розвитком інформаційно-комунікаційних технологій, стрімким переходом на технології інформаційного суспільства державного управління, не заради «технологічної моди», але і намаганнями державних структур бути ближчими до пересічних громадян, створення умов відкритості, прозорості та чесності публічного адміністрування, започаткування нової якості державного управління, що іманентно відповідає потребам соціально-економічного розвитку суверенної країни, побудованої на європейських цінностях. Тобто електронне урядування в значній мірі можна трактувати як новітню форму публічного управління, становлення нової моделі сучасної держави, метою якої є спрощення взаємодії громадян і державних органів та органів місцевого самоврядування, оптимізації процедури надання публічних послуг, підвищення ефективності діяльності державної і муніципальної влади за рахунок використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій. І саме тому впровадження Інтернет технологій, веб-сайтів, інформатизації, електронного урядування і електронної демократії має бути пріоритетним напрямком сучасної державної політики сталого розвитку України.

Як вважає С.В. Говорова, система державної влади та місцевого самоврядування в умовах децентралізації влади повинна перетворюватися в процес постійної розробки управлінських рішень на основі збору, аналізу, обміну інформацією та забезпечення постійно діючого моніторингу. [8 с.35]. Ось чому, саме розвиток електронного урядування, яке у Концепції розвитку електронного урядування в Україні, затвердженій Розпорядженням КМ України від 13 грудня 2010р. №250-р. розглядається «як форми організації державного управління, яка сприяє підвищенню ефективності, відкритості та прозорості діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування з використанням інформаційно-телекомунікаційних технологій для формування нового типу держави, орієнтованої на задоволення потреб громадян», визначено на сьогоднішній день одним із першочергових пріоритетів реформування системи державного управління[9].

Слід зазначити, що для успішного впровадження та розвитку електронного урядування сформовані організаційні передумови та створена нормативно-законодавча база. Багато проектів нині уже втілено у життя. Наприклад, протягом 2015-2019 рр. за фінансової підтримки Швейцарської агенції розвитку та співробітництва у Вінницькій, Волинській, Дніпропетровській та Одеській областях активно впроваджувалась програма «Електронне урядування задля підзвітності влади та участі громади». Прикладом можуть бути такі форми електронного урядування як електронне міністерство, електронний уряд, електронний регіон, місто, село. Взагалі, на теперішній час до системи електронного документообігу підключено близько 673 органів державної влади по всій території країни, практично всі органи державної влади мають офіційні веб-сторінки, впроваджено близько 50 систем електронного документообігу (діловодство, контроль виконання доручень тощо).

Позитивним є також те, що в електронному вигляді розміщується понад 76% інформації органів виконавчої влади, а всього в державі започатковано близько 120 загальнодержавних е-послуг.

У межах розвитку ідеї « держава у смартфоні» представлено проект « Дія» - сайт і мобільний додаток, який об'єднує всі електронні послуги, що надає держава. Зокрема, цей сервіс дозволить надавати до 10 послуг, пов'язаних з народженням дитини (е-Малюток), призначення, перерахунок пенсій, компенсацій, доплат (е-Пенсія), організація доступного, через мережу Інтернет, голосування та автоматичного підрахунку голосів (е-Вибори) та інше. Такий онлайн-сервіс дозволить відносно держави і громадян максимально спростити, а надання послуг зробити переважно автоматичними і електронними.

В узагальненому вигляді, зв'язок державного управління з електронним урядуванням включає переважно чотири сфери: надання державних послуг громадянам та установам; розповсюдження державної інформації; взаємовідносини між органами державної влади різного рівня; електронізація внутрішньої діяльності державних установ та організацій (впровадження електронного діловодства). Важливою також на сьогодні є проблема соціальної й психологічної мотивації громадян через систему електронного урядування до взаємодії з органами державної влади і місцевого самоврядування, формування у них соціальних запитів і інформаційних потреб, бажання громадян співпрацювати з державою саме у такий спосіб. [10]

Нині запускається загальнонаціональний проект « Цифрова держава», який передбачає реалізацію державної політики поетапного цифрового розвитку різних сфер суспільного життя. Це, зокрема, сфери електронного урядування, кібербезпеки, адміністративних послуг, галузей освіти, закладів культури, науки, охорони здоров'я, бізнесу, галузей інфраструктури, правової системи, питань демократії тощо. Всі сфери і системи життєдіяльності суспільства з часом повинні об'єднатися в зручну і дієву онлайн-систему. На практиці цими питаннями опікується недавно створене Міністерство цифрової трансформації України, діяльність якого здійснюється відповідно до Положення, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 18 вересня 2019 року №856.

Висновки. Електронне урядування як фактор удосконалення державного управління, його модернізації в умовах децентралізації влади, формування цифрової держави, цифрового суспільства, цифрової економіки - це досить складний та довготривалий процес, який потребує значних матеріальних, фінансових, людських і інформаційних ресурсів, період, який повинна пройти Україна від самої ідеї трансформаційних перетворень до поетапного наближення системи державного управління до європейських стандартів. Це шлях від декларування на найвищому рівні цього напрямку, як пріоритетного, до вдосконалення системи підвищення кваліфікації фахівців, функціональні обов'язки яких безпосередньо пов'язані з виконанням електронних послуг, підготовки і перепідготовки відповідних кадрів державних установ і організацій. які також вимагають суттєвих затрат і тривалого часу. І нарешті, цей перехід від традиційного державного управління до електронного урядування має відбуватися поступово з урахуванням всіх змін, що відбуваються в країні, зокрема, процесів демократизації суспільства, децентралізації влади та економічної стабілізації.

Список літератури.

1. Сергієнко Т.І. Концептуальні засади децентралізації у публічному управлінні./СергієнкоТ.І.//*Проблеми управління соціальним і гуманітарним розвитком*2017.-с.696-698.
- 2.Куценко Т.В.,Дударенко Є.Ю. *Об'єднані територіальні громади в Україні*: короткий аналітичний огляд. Економіка та держава.2017. №3.- с.64-70
- 3.Електронний ресурс. – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/news/247571450>
- 4.Сайт Децентралізації влади [Електронний ресурс].- Режим доступу:<http://decentralization.gov.ua>
5. Корнєва О.В. Основні проблеми проведення реформи децентралізації в Україні у 2014-2018 роках /О.В. Корнєва *«Порівняльно-аналітичне право»*.-2018. - №3.-с.68-69
6. Седікова І.О. Адміністративно-територіальний поділ: досвід зарубіжних країн та проблеми вдосконалення в Україні. *«Публічне управління та адміністрування у процесах економічних реформ»* 2019.-с.36-38
7. Писаренко В. Переваги електронного документобігу в діяльності державної влади та проблеми впровадження / *Публічне управління: теорія та практика: збірник наукових праць Асоціації докторів наук з державного управління*. №3(11) 2012.-с.31-35
8. Горова С.В. Особа в інформаційному суспільстві: виклики сьогодення: *монографія*. К.: 2017. – с. 467.
9. Про Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020»: Указ Президента України №5/2015 від 12.01.2015р. URL : <http://zakon.rada.gov.ua>
10. Поліщук І.О., Лур'є В.К. Електронне урядування в Україні: проблеми та перспективи. *Вісник Національного університету « Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»* №3(30) 2016.-с. 229-230

References.

1. Sergienko, T. (2017), “Conceptual principles of decentralization in public administration”, *Problemy upravlinnia sotsial'nym i humanitarnym rozvytkom* [Problems of management of social and humanitarian development: materials XI region. scientific-practical Conf. for the international. Participation], KhDAU, Kherson, Ukraine, pp.696-698.
2. Kutsenko, T. and Dudorenko, E. (2017), “United Territorial Communities in Ukraine: A Brief Analytical Review”, *Economy and the state*, Vol.3, pp.64-70

3. Cabinet of Ministers of Ukraine (2014), "Ukraine has taken another step towards establishing European standards of local self-government", available at: <https://www.kmu.gov.ua/news/247571450> (Accessed 25 March 2020).
4. Decentralization of Power Site (2020), available at: <http://decentralization.gov.ua> (Accessed 25 March 2020).
5. Korneva, O. (2018), "The main problems of decentralization reform in Ukraine in 2014-2018", *Comparative-analytical law*, vol. 3, pp.68-69
6. Sedikova, I. (2019), "Administrative-territorial division: experience of foreign countries and problems of improvement in Ukraine", *Public Administration and Administration in the Process of Economic Reforms*, pp.36-38
7. Pisarenko, V. (2012), "Advantages of electronic document circulation in the activity of state power and problems of implementation", *Public administration: theory and practice*, vol.3 (11), pp.31-35
8. Gorova, S. (2017), *Osoba v informatsijnomu suspil'stvi: vyklyky s'ohodennia* [Person in the Information Society: Challenges of the Present], NAS of Ukraine, Nat. to them. VI Vernadsky, Kyiv, Ukraine.
9. President of Ukraine (2015), Decree "On the Sustainable Development Strategy "Ukraine 2020", available at: <http://zakon.rada.gov.ua> (Accessed 25 March 2020).
10. Polischuk, I. and Lurie, V. (2016), "Government in Ukraine: Challenges and Prospects", *Bulletin of the National University «Yaroslav the Wise Law Academy of Ukraine»*, vol.3 (30), pp. 229-230.

Стаття надійшла до редакції 10.04.2020 р.